

Forglemte Adelslægter.

Af A. Thiset.

II.

Efterat den gamle Adel ved Enevældens Indførelse havde mistet sin Indflydelse og ved de forøvrigt sørgelige Tider sin Rigdom, indtoges dens Plads, saavel ved Hove, i Statsstyrelsen som omkring paa Landets Hovedgaarde, deels af indvandrede Adelslægter, deels af nyadlede Mænd, der tidligere havde været ansete Borgere, Ridefogeder, Forvaltere eller deslige, men havde svunget sig op i de nu for dem gunstige Tider; thi det maa man lade de første Enevoldskonger, at de hverken sparede paa Naturalisations- eller paa Adelspatenter. Anledningen hertil var vel Nødvendigheden af at danne en Modvægt mod den gamle Adel og siden holde denne nye Adel i Live; thi en stor Deel af den forsvandt igjen, hvad man noksom kan overbevise sig om ved en flygtig Sammenligning mellem Fortegnelsen over den danske Adel i en af de nyere Hof- og Statskalendere og det i sin Tid udkomne Lexicon over danske, adelige Familier. De fleste døde ud, mange af de indvandrede Slægter forlode atter Landet, men at ogsaa en enkelt af disse Enevældens egne Børn kunde forsvinde i Mørket, skal jeg i det Følgende tillade mig at paavise.

de Lasson.

For vor Tid lyder dette, et aristokratisk Mærke paaklistrede, borgerlige Navn fremmed. Vi træffe det hverken i det daglige Liv, i Statskalenderen eller Veiviseren; ei heller bliver det i Skolen indpræntet Børnene blandt store og berømte Mænds Navne. Blandt disse sidste har det da heller aldrig, saavidt vides, hørt hjemme Jeg siger med Forsæt, saavidt vides, thi hvor findes de Fortjene ster optegnede, ved hvilke alle de mange i Enevældens Tid udstedte Adelsbreve erhvervedes? Brevene selv have kun almindelige Udtryk derom og Fortjenesterne have vel ogsaa af og til været af en saa forbigaaende Betydning, at man passende kunde have givet Adelskabet en lignende Begrændsning. Saaledes bar man sig da stundom ad i fordums Tider, hvad Historien om Niels Kuntze viser. Han holdt sig vel i et Slag 1535 og blev derfor paa Valpladsen adlet af Rigens Marsk Tyge Krabbe, men da han nogle Dage

efter i en anden Træfning var den Første, der flyede, blev han strax degraderet fra al adelig Ære og Værdighed. Samme Niels Kuntze blev siden Borgemester i Malmø og en anseet Mand, men adelig var han ikke mere.

Imidlertid var Navnet de Lasson vel kendt i Midten af forrige Aarhundrede; thi for det Første blev det ført af hele tre forskjellige Adelslægter og for det Andet eiede disse Slægter Tid efter anden en smuk Samling af jydsk Herresæder, saasom Brusgaard, Bustrup, Aakjær, Astrup, Bjørnsholm, Dybvad, Gudumlund, Heringsholm, Huanstrup, Lundgaard, Padkjær, Rugballegaard, Rødslet, Seilstrup, Sønder-Vosborg, Vang og Vesterladegaard. Adelslexiconet giver nærmere Oplysninger om disse tre Slægters Vaaben. Alle tre bleve de adlede i Begyndelsen af forrige Aarhundrede, men de to af dem oplevede ikke Aarhundredets Slutning.

Den 1703 adlede Oluf Worm de Lassons Slægt uddøde med hans eneste Barn Johan Peter de Lasson, der var »taabelig« og døde ugift paa Palsgaard d. 20 Aug. 1785, 66 Aar gammel¹⁾.

Over den 1731 adlede Major Henrik de Lassons Slægt meddeles her en Stamtavle, som er hentet fra de Benzonske Stamtavler

Jens Lasson,

Assessor, g. m. Karen Bendixdatter.

<i>Bendix Lasson</i>	<i>Anne,</i>		
til Aakjær, Etatsraad, g. m. Hedevig Margrethe Bornemann, f. 16. 8. 1679, † 7. 2. 1749.	f. 14. 10. 1665, † 30. 12. 1747, g. ¹⁾ m. Mads Rosenlund til Dybvad, ²⁾ 14. 7. 1698 m. Peder Thogersen de Lasson til Rødslet, f. 17. 11. 1667, † 10. 1. 1737.		
<i>Henrik de Lasson</i>	<i>Anne</i>	<i>Karen,</i>	<i>Anne,</i>
til Aakjær, døbt i Jan. 1701, begr. 4. 4. 1732, Major, adlet 14. 9. 1731, g. m. Christiane Dorthea v. Rhedern, † 5. 12. 1782, 80 Aar gl., D. af Wentzel Georg v. R. og Chr. M. Krag.	døbt 3. 4. 1702, begr. 11. 7. 1702.	døbt Palmesønd. 1703, † 5. 4. 1779, g. 10. 11. 1722 m. Admiral Michael Bille, f. 4. 5. 1680, † 2. 5. 1756.	døbt 25. 9. 1705, † 1. 10. 1736, g. 1721 m. Major Christian Carl Müller til Tyrrestrup, f. 1685, † 2. 3. 1732.
<i>Bendix de Lasson,</i>	<i>Wentzel Frederik de Lasson,</i>		
begr. 14. S. e. Tr. 1725.	døbt 15. 9. 1726, † 2. 11. 1755 som Slægtens sidste Mand, Generaladjutant, Capitain, g. 26. 9. 1751 m. Frederica Maria v. Heinen, f. 24. 7. 1735, † 13. 2. 1800, D. af Ulr. Fr. v. Heinen og Margr. Brüggenmann.		
<i>Christiane Cathrine,</i>		<i>Ulrica Frederica,</i>	
døbt 18. 4. 1754, † 2. 6. 1767.		døbt 12. 1. 1756, † 5. 4. 1756.	

¹⁾ Assens Kirkebog.

i Geheimearkivet, men suppleret med Oplysninger fra Falling, Horsens og Kjolstrup Kirkebøger.

Den tredie Slægt de Lasson stammede fra den i sidstnævnte Æt indgiftede Peder Thøgersen de Lasson, der blev adlet samme Dag som sin Frues Brodersøn, Major Henrik de Lasson til Aakjær. Hans Slægt var ikke blot den eneste af dem alle, som oplevede Aarhundredets Slutning, men tillige en Tidlang den rigeste af dem. Endnu i Begyndelsen af dette Aarhundrede indtog den en ret anseelig Stilling; dens dalevende mandlige Medlemmer ejede fire Hovedgaarde og vare benaadede med Titler høit oppe i Rangforordningen, ligesom den var besvogret med gode Adelsslægter; men snart efter var dens Herlighed forbi. I Fortegnelsen over den danske Adel i Hof- og Statskalenderen for Aaret 1852 findes Slægten endnu optagen, men i de nyere Fortegnelser er den udeladt, ligesom den heller ikke omtales i den af Hr. Kammerherre Krogh i 1878 udgivne Adelskalender. En i Samlinger til jydsk Hist. og Top. IV p. 90 trykt Stamtavle over Familien standser med Aaret 1777 og efter alle Julemærker at dømme maatte de Lasson Slægten ansees for uddød.

Ved et Tilfælde fik Forfatteren af nærværende Linier imidlertid for et Par Aar siden at vide, at der i en af Jyllands fattigste og ødeste Afkroge, i Vester-Hanherred ude ved Kysten, levede en forhenværende Strandfoged, nu fattig Boelsmand, ved Navn Axel Rosenkrantz de Lasson. Nysgjerrig efter at vide, hvorledes disse velklingende Navne havde forvildet sig ud i en saa afsides Egn, indledte jeg en Correspondance med Manden og bad om nærmere Oplysning; og den fik jeg, bilagt med Præsteattester og al fornøden Sikkerhed for dens Rigtighed. Udbyttet deraf er den hosføiede Stamtavle, som dog er suppleret fra de Benzonske og Bertouchske Samlinger i Geheimearkivet samt Falling, Skive, Hersom, Grinderslev, Finderup og Tømmerby Kirkebøger.

Forøvrigt fortalte Brevene en sørgelig Historie om denne Verdens Omskiftelser fra Rigdom og Anseelse til Fattigdom og For-glemmelse. Kun Navnet vidnede ved sit med ægte jydsk Seighed fastholdte »de« om den fordums Herlighed, ellers talte Alt: Skrift, Papir og Indholdet lige til det »underdanigst«, hvormed den gamle Mand slutter sine Breve, om de ringe Kaar, hvorunder Familien nu lever. Historien er i Korthed Følgende.

Den i 1777 fødte Peder Rosenørn de Lasson, med hvem Stam-tavlen i Saml. til jydsk Hist. og Top. slutter, købte Avlsgaarden

Selberggaard i Tømmerby Sogn. Her boede han, da Sønnen, den gamle Strandfoged, blev født; men uagtet han ved Daabshøitidelighedens Indførelse i Kirkebogen bæres med Titel af »Junker«, var nok Familiens gode Dage alt dengang ifærd med at forsvinde. Thi Selberggaard er vel i Besiddelse af saadanne Herligheder som et Kalkbrænderi og et Teglværk samt et Tilliggende af 260 Tdr. Land, men Hartkornet naaer dog kun op til $10^{\frac{3}{4}}$ Td., og den var altsaa kun en tarvelig Rest af tidligere Rigdom. Da saa en stor Børneflokk kom og samtidig de for hele Landet fortvivlede Pengeforhold stødte til, maatte ogsaa denne Rest sælges og Junkeren flytte til sin Hustrus Slægtninge, der vare Bønderfolk i Nabsognet Lild. Han havde siden sin væsentligste Indtægt af en Tontine, som han i lykkeligere Dage var bleven Deeltager i. Sønnerne bleve Bønder, den Ene Gaardmand, den Anden Boelsmand; men herom giver Stamtavlen Oplysning.

Den gamle Strandfoged, — ja han er nu afskediget og det betænksomme Sogneraad skal have overdraget en af hans Sønner »Embedet«, mod at han er ansvarlig for, at de gamle Forældre ikke falde Sognet til Byrde, — udtalte gjentagende i sine Breve et levende Ønske om, at samme Søn kunde komme ind til Kjøbenhavn med det originale Adelsbrev, hvilket han meente vilde gavne Familien meget; men Reisepengene manglede. Alligevel blev Ønsket opfyldt; thi Sønnen, en rask, ung Bondemand, delte Faderens Tro paa det formaaende Adelsbrev, og gav sig trøstig afsted. Penge til hele Reisen havde han vel ikke, men derimod sammenknyttet i et broget Lommetørklæde — det store Pergamentsbrev med forgyldte Bogstaver, Høiselig Kong Christian VI's egen Underskrift og store Voxsegl, hængende i en Sølvkapsel. Af ham fik jeg de Oplysninger, som hist og her manglede paa Stamtavlen, thi han vidste ret god Besked om sin Slægt, ja endogsaa om, at den egentlige Grund til, at han og hans Nærmeste nu vare dalede ned i den lavere Bondestand, ikke laa i den overhaandtagende Fattigdom, men i, at hans Farfader havde ægtet en Bondepige; derimod fik han vist neppe de Underværker at see, som hans Fader og han ventede sig af Adelsbrevets Nærværelse i Kjøbenhavn.

Skulde disse Linier kunne udrette mere? Jeg vil gjerne tilstaae, at deres Formaal er at redde en Slægt, der selv, trods de ugunstigste Vilkaar, saa trofast har bevaret sine Traditioner, fra Forglemmelse, og det var vistnok bedst for den sandelig ikke meget talrige, danske Adel, om dens indbyrdes Sammenhold var stærkt

Stamtavle til Side 84.

Thøger Lasson

til Rødslet og Vesterladegaard, † 1689, Krigs- og Landoom-
missair, g. m. Elsebe Hansdatter, † 22. 8. 1671.

<p><i>Peder Thøgersen de Lasson</i> til Rødslet, Gudumlund, Herningsholm, Bjørnsholm, Rugballegaard, Dybvad og Vosborg etc., f. 17. 11. 1667, † 10. 1. 1737, Cancelliraad, adlet 14. 2. 1731, g. 14. 7. 1698 m. Anne Lasson til Gudumlund og Seilstrup, f. 14. 10. 1665, † 30. 12. 1747, D. af Jens Lasson og Karen Bendixdatter og Enke efter Mads Rosenlund til Dybvad.</p>			<p><i>Elisabeth,</i> † 1714, g. 1690 m. Commerceraad Hans Benzon til Sohngaardsholm etc., f. 4. 10. 1657, † 12. 3. 1715.</p>			<p><i>Maren,</i> g. m. Christoffer de Henter til Klarupgaard.</p>				
<p><i>Marie,</i> f. 24. 10. 1702, † 26. 3. 1747, g. 19. 9. 1721 m. Oberstlieutenant Frederik Berregaard til Ørslevkloster, f. 4. 9. 1685, † 26. 4. 1724.</p>			<p><i>Mathias de Lasson</i> til Rødslet, Bjørnsholm, Sønder-Vosborg, Seilstrup, Vang og Huanstrup, f. 30. 4. 1705, † 6. 6. 1756, g. 16. 9. 1732 m. Birgitte Cathrine Rosenkrantz, f. 16. 10. 1702, † 16. 5. 1756, D. af Axel Rosenkrantz til Spøttrup og Fruen Karen Reedtz.</p>			<p><i>Thøger de Lasson</i> til Herningsholm, Aakjær og Dybvad, f. 1706, † 8. 7. 1772, Justitsraad, g. 7. 10. 1740 m. Benedicte Antoinette Rosenørn, f. 6. 8. 1720, † 13. 5. 1783, D. af Matthias Rosenørn og Fru Hedevig Margrethe Bornemann til Aakjær.</p>				
<p><i>Anne,</i> f. 6. 2. 1734 † 8. 10. 1813, Convent. i Odehse Kloster.</p>	<p><i>Karen Reedtz,</i> f. 7. 5. 1735, † 18. 3. 1814, Convent. i Odense Kloster.</p>	<p><i>Peder Rosenørn de Lasson</i> til Bjørnsholm, Lundgaard og Padkjær, f. 10. 6. 1736, † 1809, Etatsraad, g. 20. 4. 1770 m. Adelheid Hedevig Margrethe Rosenørn, f. 10. 9. 1744, † 5. 12. 1778, D. af Peter Otto R. og Fru Eva Margrethe Grtner.</p>	<p><i>Axel de Lasson,</i> f. 25. 3. 1738, † 31. 7. 1738.</p>	<p><i>Axel Rosenkrantz de Lasson</i> til Astrup, f. 22. 1. 1740, † 13. 4. 1813, Etatsraad, g. 21. 10. 1768 m. Antoinette Elisabeth Rosenørn, f. 12. 10. 1745, † 23. 10. 1769, D. af Peter Otto R. og E. M. Grtner, 2) g. 7. 1772 m. Margrethe Gersdorff, døbt 8. 3. 1744, † 23. 6. 1794, D. af Christoph. Frederik G. og Fru Margrethe Rosenørn.</p>	<p><i>Marie,</i> f. 3. 4. 1744, † 29. 4. 1805, g. 1. 10. 1768 m. Hans Hel- muth v. Lüf- tichau, f. 1734.</p>	<p><i>Hedevig Margrethe,</i> f. 10. 2. 1743, † 14. 6. 1785, Con- ventualinde i Odense Kloster.</p>	<p><i>Anna</i> til Aakjær og Dyb- vad, f. 8. 2. 1745, † 9. 1. 1786, g. 25. 5. 1770 m. Christian Frederik Tønne (senere Rigsgreve) Lütti- chau, f. 1744, † 20. 2. 1805.</p>	<p><i>Marie Henriette,</i> f. 21. 10. 1747, † 27. 9. 1805, g. 26. 5. 1772 m. Gehei- meraad, Staldme- ster Hans Henrik v. Bulow, f. 27. 4. 1733, † 14. 1. 1789.</p>		
<p>¹ <i>Axel de Lasson,</i> f. og † 18. 10. 1769.</p>	<p>² <i>Antoinette Elisabeth Rosenørn,</i> f. 27. 5. 1773, Convent. i Roeskilde Klo- ster, g. 4. 7. 1809 m. Forligelsescommis- sair Lorentz Lund paa Liselund.</p>	<p>² <i>Mathias de Lasson,</i> f. 6. 4. 1774, † 21. 8. 1775.</p>	<p>² <i>Christopher Frede- rik Gersdorff de Lasson,</i> f. 22. 5. 1775, † 27. 7. 1775.</p>	<p>² <i>Mathias de Lasson,</i> f. 29. 8. 1776, † 11. 4. 1777.</p>	<p>² <i>Peder Rosenørn de Lasson,</i> f. 22. 8. 1777, † 4. 11. 1869, eiede Sel- berggaard, men solgte den og boede siden hos Svigersønnen A. Havbro, g. 16. 12. 1805 m. Jacobine Marie Juul, † 15. 7. 1859, 80 Aar gl., af Bondeslægt.</p>	<p>² <i>Birgitte Cathrine,</i> f. 20. 7. 1778, † 29. 7. 1778.</p>				
<p><i>Adelheid Hedevig Margrethe Rosen- ørn,</i> f. 19. 12. 1805, g. m. Dreier Schuster i Thisted.</p>	<p><i>Axel Rosenkrantz de Lasson,</i> f. 1. 2. 1807, forhenv. Strandfoged, beboer et lille Boelsted i Nørklit Lild Sogn, g. 7. 6. 1838 m. Christane Larsdatter, f. 11. 9. 1818.</p>	<p><i>Margrethe Gersdorff,</i> f. 29. 11. 1808, ugift.</p>	<p><i>Peder Rosenørn de Lasson,</i> f. 1. 6. 1810, Gaard- mand i Nærheden af Høiriis, g. m. Stine Christensen; deres Børn ere alle døde.</p>	<p><i>Antoinette Elisabeth Rosenørn,</i> f. 22. 2. 1812, ugift.</p>	<p><i>Anna Caroline, de Lasson,</i> f. 20. 6. 1813, †, g. 30. 10. 1840 m. Anton Havbro, f. 1820.</p>	<p><i>Sophie Pallene,</i> f. 12. 8. 1814, † s. A.</p>	<p><i>Sophie Georgine, de Lasson,</i> f. 29. 2. 1816, ugift.</p>	<p><i>Henrikke Marie Andrea,</i> f. 23. 12. 1820, g. 23. 8. 1844 m. Anton Havbro, f. 1820, Gaardeier og Sogne- foged i Tømmerby.</p>		
<p><i>Peder Rosenørn de Lasson,</i> f. 29. 8. 1833, Smed i Kjæret, Lild Sogn, g. 19. 10. 1860 m. Anne Kirstine, f. 19. 3. 1837, D. af Gaard- mand Christen Thom- sen i Kjæret.</p>	<p><i>Jakobe Marie, de Lasson,</i> f. 10. 12. 1839, g. m. Arnt Schønnow.</p>	<p><i>Lars Hansen de Lasson,</i> f. 24. 4. 1841, Dreier i Oden- se, er gift og har to Døttre.</p>	<p><i>Anne Lorent- sine,</i> f. 12. 8. 1842, †.</p>	<p><i>Anne Caroline Lorentsine,</i> f. 13. 11. 1843, †.</p>	<p><i>Lorents Lund de Lasson,</i> f. 1. 2. 1845, Strandfoged paa Kjæret.</p>	<p><i>Carl Hansen de Lasson,</i> f. 3. 2. 1846, Huusmand i Kjæret, g. m. Vilhelmine Christensen, f. 4. 7. 1855.</p>	<p><i>Ane Caroline Lorentsine, de Lasson,</i> f. 9. 4. 1847, g. m. Jens Andersen, Huusmand i Kollerup Sogn.</p>	<p><i>Axeline Christiane, de Lasson,</i> f. 10. 5. 1849, g. m. Ole Petersen, Skolelærer i Hansted.</p>	<p><i>Jørgen Christian Godt de Lasson,</i> f. 21. 1. 1851.</p>	<p><i>Antoinette Elvine, de Lasson,</i> f. 8. 7. 1855, g. m. Georg Nielsen, Indsiddet i Tømmerby.</p>
<p><i>Mette Marie Cecilie,</i> f. 6. 4. 1863.</p>	<p><i>Christiane Jacobe,</i> f. 10. 2. 1863.</p>				<p><i>Anne Cathrine.</i></p>					

nok til at forhindre, at en af dens Slægter gik fuldstændig tilgrunde, ovenikjøbet en Slægt, der er besvogret med to af de endnu rigeste og anseteste Adelsætter, det dens Navne noksom bærer Vidnesbyrd om. Thi hvor ringe Kaar, Familien de Lasson end befinder sig i, hører den dog fremdeles til den danske Adel og har »alle« de denne tilkommende Rettigheder. Antallet af dens Standsfæller er ringe nok til, at ingen af dem bør synke i Forglemmelse og her er endnu, som Stamtavlen viser, Emner nok tilbage, som blot behøve lidt gunstig Jordbund for at trives; men den finde de nok neppe i Lild og Tømmerby Sogne.

Nogle genealogiske Optegnelser om Familien Dons.

Meddelte af O. A. Øverland.

Efter Midten af det 17de Aarhundrede forekommer der her i Landet flere Familier med Navnet *Dons* eller — som nogle af dem ogsaa skriver sig — *Duns*. Af disse vides den ene omkring 1680 at være indvandret til Vestlandet fra Antwerpen; en anden nedstammer fra *Peder Christophersen Duns*, der i 1670 og tidligere var Borgermester i Frederiksstad. Til den sidste Familie horte sandsynligvis ogsaa den bekjendte *Peder Colbjørnsens* Hustru *Hilleborg Sørensdatter Duns*.

Saavidt vides, har ingen af disse Familier, saaledes som Bernt Moe i Aktstykker til Fredrik den fjerdes norske Krigshistorie (Militairt Tidsskrift, 15de Hefte S. 111 fg.) antager, staaet i noget-somhelst Slægtskabsforhold til den Familie *Dons*, som de følgende Blade giver Oplysning om. Ifølge en Tradition inden Familien, der ikke er usandsynlig, skal den oprindelig være kommen fra Landsbyen *Dons* i Nærheden af Kolding i Jylland. I saa Fald maa den dog, som det fremgaar af Optegnelserne, tidlig være flyttet derfra, maaske allerede i det 16de Aarhundrede.

Optegnelserne er meddelte efter Major *Lorents Dons's* egen Afskrift, der for Tiden eies af Hr. stud. juris *Karl Dons*.
